

VSTŘIKOVÁNÍ BENZÍNU

Účel - snížení spotřeby

- zvýšení výkonu
- kvalitnější spalování $\Rightarrow$ snížený obsah škodlivin ve výfukových plynech
- jednoduchá regulace složení spalin - λ sonda + katalyzátor
- kvalitní studený start a přechodové oblasti

Rozdělení systémů

1. podle konstrukce - mechanický (složitě, NEPOUŽÍVÁ SE)
  - elektronické (rozšířeno)
2. podle dodávky paliva
  - a) kontinuální vstřik – jeden proud celá dávka
    - a) simultánní - všechny válce současně
    - b) sekvenční – postupně pro jednotlivé válce
    - c) skupinové – válce po skupinách
  - b) pulzní vstřik – dávka rozdělena na více menších vstřiků
3. podle počtu vstřikovacích ventilů
  - jednobodový (centrální) – jeden vstřikovací ventil pro všechny válce
  - vícebodový – každý válec má vlastní vstřikovací ventil
4. podle způsobu dopravy do válce
  - vstřik do sacího potrubí - jednobodové
  - vstřik do sacího kanálu – před sací ventil – více bodové
  - vstřik přímo do spalovacího prostoru – více bodové

Uspořádání systémů BOSCH

1. MONO – MOTRONIC (mono = jedno) – platí pro všechny systémy
2. MOTRONIC
3. JETRONIK L, LH

A. MONO - MOTRONIC

Jednobodové vstřikování do sacího potrubí (místo karburátoru)

Mikropočítač (ŘJ) řídí funkci zapalování a vstřikování současně

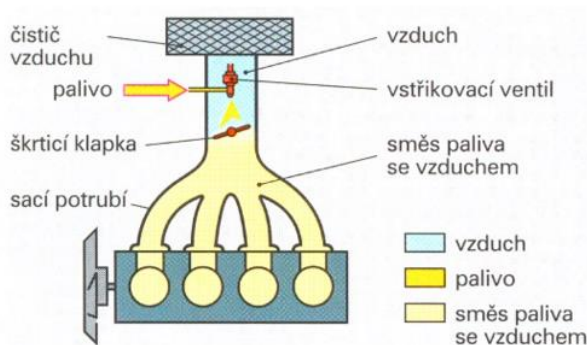
Veličiny řídí - předstih (snímač klepání)

- okamžik vstřiku
- velikost dávky v závislosti na režimu

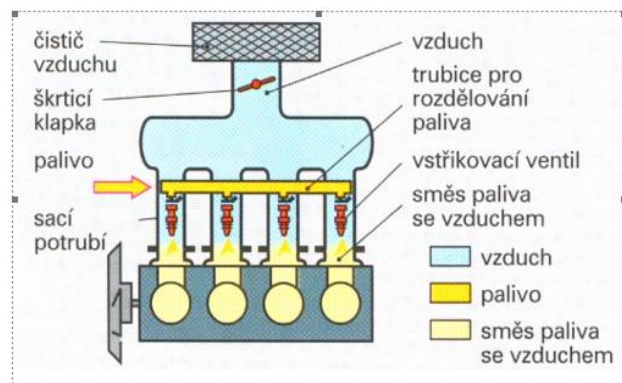
V závislosti na – otáčkách motoru

- zatížení – poloha škrtkové klapky, váha vzduchu
- teplotě motoru
- parametrech vzduchu (teplota, tlak)

NEKRESLIT !!

Obr. 1 Nepřímé vstřikování jednobodové – SPI. [1]

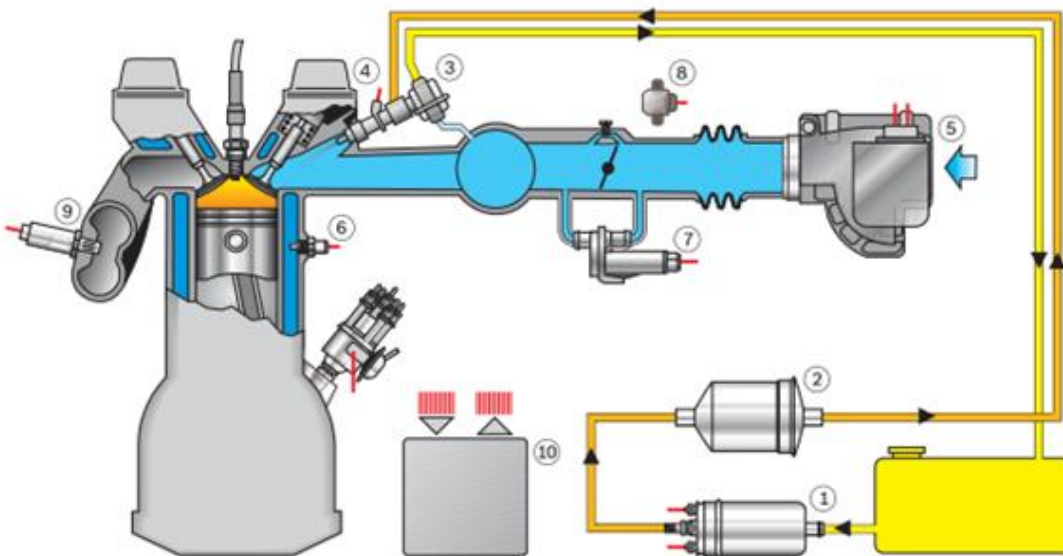
Obr. 2: Vícebodové vstřikování do sacího kanálu (v hlavě před sací ventil)

B. MOTRONIC – vícebodové vstřikování – každý válec vlastní vstřikovací ventil
 - ŘJ řídí vstřikování a zapalování

C. JETRONIC

1. JETROCNIC K, KE – vícebodové vstřikování mechanické - trysku otevírá tlak paliva
 - zastaralé
2. **JETRONIC L, LH** - vícebodové vstřikování do kanálu před sací ventil - elektronické
 - elektro- magnetické otevírání trysky, bez vazby na řízení zapalování
 - velikost dávky závisí na době otevření ventilu (trvalý tlak)
 - vstřikování pulzní – simultální – tj. všechny ventily vstřikují současně
 2x za pracovní cyklus (při každé otáčce K.H.)
 - může být použito i pro přímé vstřikování do spalovacího prostoru

Vstřikování benzínu: L – Jetronic **NEKRESLIT!**

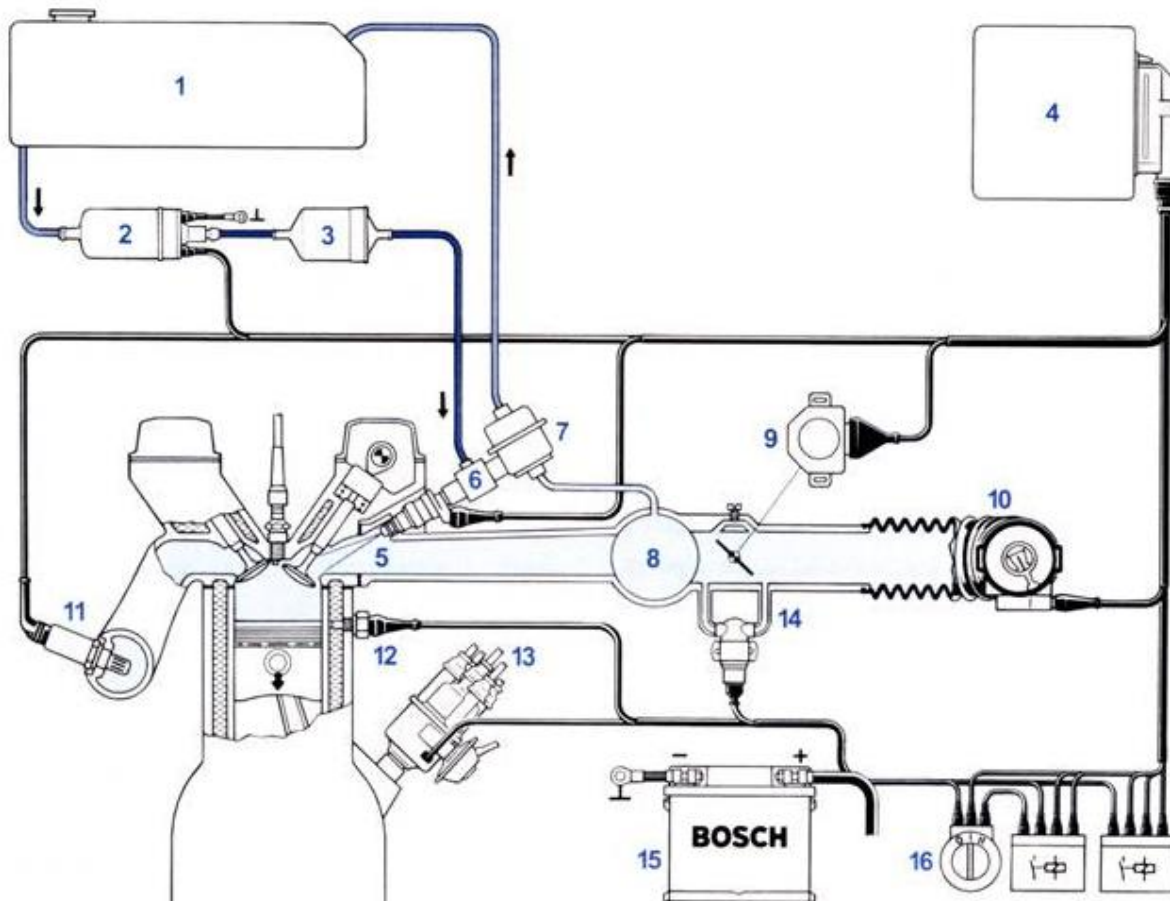

① Elektrické palivové čerpadlo	⑥ Teplotně časový spínač
② Palivový filtr	⑦ Šoupátko přídavného vzduchu
③ Regulátor tlaku paliva	⑧ Spínač škrticí klapky
④ Vstřikovač	⑨ Lambda sonda
⑤ Měřič množství vzduchu	⑩ Elektronická řídicí jednotka

NEKRESLIT!!

Schéma vstřikování paliva LH-Jetronic

1 – palivová nádrž, 2 – palivové čerpadlo, 3 – palivový filtr, 4 – elektronická řídicí jednotka, 5 – vstřikovací ventil, 6 – přívod paliva do vstřikovacího ventilu, 7 – regulátor tlaku, 8 – sací potrubí, 9 – snímač polohy škrticí klapky, 10 – snímač průtoku vzduch (rozžhavený drátek nebo filmový snímač), 11 – lambda sonda, 12 – snímač teploty chladicí kapaliny, 13 – rozdělovač, 14 – ventil přídavného vzduchu pro studený start, 15 – akumulátor, 16 – spínací skříňka a ovládací relé

ZAŘÍZENÍ NA STUDENÝ START:

- zvýšením dávky paliva:
  1. prodloužení doby otevření vstřikovače (ŘJM) + ventil přidavného vzduch (poz. č. 14)
  2. přidavný vstřikovač v sacím potrubí – jeden pro všechny válce (není na schématu)-ŘJM

λ (LAMBDA) SONDA = KYSLÍKOVÁ SONDA

ČINNOST

- **snímá množství kyslíku ve výfukových plynech a hodnoty převádí na napěťový signál, který je veden do ŘJM**
- **konstrukce :**
  - speciální keramický materiál od určité teploty elektricky vodivý, který mění velikost napětí v závislosti na množství kyslíku
- **hlavní části :**
  - keramické těleso
  - platinové elektrody
  - ochranné pouzdro
  - elektrické vyhřívací tělísko
- **činnost :**
  - umístěna před katalyzátorem v proudu spalin - aktivní část
  - vnitřní část - přístup pouze čistého vzduchu
  - od určité teploty se keramický materiál stává prostupný, ionty prochází mezi elektrodami a vytváří na nich napěťový rozdíl
    - začátek činnosti
      - nevyhřívaná sonda od 350°C
      - vyhřívaná sonda od 200°C
    - pracují od okamžiku dosažení požadované teploty (moderní 10s)

Stechiometrický poměr

$\lambda=1$; 1:14,6; $U_\lambda=400-600\text{mV}$

chudá směs

$\lambda > 1 \rightarrow U_\lambda < \text{např.: } 100-400\text{mV}$

bohatá směs

$\lambda < 1 \rightarrow U_\lambda > \text{např.: } 400-900\text{mV}$

- rozsah napěťového signálu pro řídicí jednotku je 100-900 mV

- druhy :

- podle činnosti:

- nevyhřívána - ohřev spalinami, začátek činnosti 350°C
- vyhřívána - vnitřní vyhřívací tělísko, začátek od 200°C, 2 a více vodičů (až 5)
- např.: λ signál, kostra, vyhřívání + kostra apod.

- podle umístění :

- před katalyzátorem ve sběrném výfukovém potrubí snímání obsahu kyslíku ve výfuk.plynech
- zajišťuje a zpětnou vazbu pro řídicí jednotku tzv. LAMBDA REGULACE- řízený katalyzátor

- 2 λ sondy (před a za katalyzátorem)
  - před viz a)
  - za - kontrola činnosti katalyzátoru

- při poruše λ sondy, převede řídicí jednotka provoz do nouzového režimu $\rightarrow$ snížený výkon a akcelerace (pouze na dojetí)

LAMBDA REGULACE

= podstata řízení chodu motoru spočívá ve změně dávky paliva při nastavení polohy škrticí klapky polohou plynového pedálu (řidič) = zatížení motoru (požadovaný výkon)

- směs ve válci shoří a výfukové plyny projdou kolem λ sondy (ohřívá na provozní teplotu)
- λ sonda reaguje na množství O_2 ve výfukových plynech a převede je na napěťový signál U [mV], který je veden do řídicí jednotky motoru (ŘJM) – **HLAVNÍ SIGNÁL**
- do ŘJM jsou vedeny další signály – teplota motoru, teplota nasávaného vzduchu, otáčky motoru, poloha škrticí klapky (určuje množství nasávaného vzduchu), předzápal – **DOPLŇKOVÉ SIGNÁLY**
- ŘJM vyhodnotí signály a **ZMĚNÍ DÁVKU PALIVA DOBOU OTEVŘENÍ VSTŘIKOVACÍHO VENTILU (ELEKTROMAGNETICKY)**
při dalším pracovním cyklu se proces opakuje, dokud se signál λ sondy neblíží napětí, které odpovídá hodnotě pro $\lambda = 1$ ($U_\lambda=400-600\text{mV} \Rightarrow$ stecheometrický poměr)

KONTROLA LAMBDA SONDY:

- měření napěťového signálu na vodičích λ sondy
- kontrola přerušení vodiče – ohmmetrem
- špatné ukostření – úbytek napětí na místě přechodu – multimetr $U \leq 200\text{mV}$
- mechanická porucha – utržené vodiče, povolená, uražená λ sonda
- ucpaná, zanesená λ sonda (pomalá reakce) – kontrola na PC

PORUCHY LAMBDA SONDY:

- činnost λ sondy lze zobrazit v diagnostickém programu (grafy)

  - mechanické poškození – výměna
  - zanesení – výměna
  - poškozené vodiče – výměna λ sondy, je možné je spojit
  - přechodový odpor mezi λ sondou a výfukovým potrubím – vyčistit, výměna